

Werk

Titel: Bref d'igls Artegels, 1795

Ort: Erlangen

Jahr: 1916

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0035|log26

Kontakt/Contact

[Digizeitschriften e.V.](#)
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

é segn da la vardad sco se soura é numno, vignagl ilgs surnumnõos Sig^{urs} Deputõos sainsa riserva é cun autoritad cumplagna á sa sotta screivar é vign a gnicr piglia egna par part egualizadas L' egna cun l' otra, da pled an pled an supstanzia legna scu l' otra

Remigio Scarpatettj qua Deputatus mpa.

In quorum Fidem

Gion Dosch Deputato

Scretg da me Gion Waselza par

Jacobo Pietro Fontana qua Deputatto

Comisiugnù da las parts e cun-

Joanes Francesco Chamen Affermo

fearm sco deputo.

come deputato

Giacomo Giossepe Simeon come Deputati di Lanzio affermo come supra.

Giacomo Antonij Josch come deputati di Lanzio affermo come supra.

BREF D'IGLS ARTEGELS.

Bref d' ils Arte[t]gels schantos Dilg Cumeing da Mon, Renuvada igl Onn 1795.

(Ineditum nach Ms. Mo.)

Cupeia dina Bref da Cumeing tge sen ilg Onn 1747 sen ilg dé d' ilg nof Onn è gueida Endrizada se.

Ilg honnoreval Cumeng da Mon, dannour ilg lour solito demanari, hon farimno ausembel aintan la Tgeasa della Pravenda, é lô tiguia Cumeng, e lo daschperas era cato per zund bissigneval da renuvar la bref vilgla d' ilg Cumeng cun igls artegels tg' ella Cuntignescha, e mintga puintg da quella, tgi feia Rudanckas da tigneir, oder otars reglamaints, ils quals en Compilleas aintan questa bref; hò ilg furnumno honnoreval Cumeng sen ilg de dadotz da novamaing Confirmo, e eara sen ilg furnumno dè, ho in honnoreval Cumeng Cato per bissigneval da indrizar se anqualtge nof Puing, dascu tg' ius-po co fuainter veir, è aucanoscher la datta d' ilg taimp; e eara tots quels d' ilg antier honnoreval Cumeng, è diña Vouch gnias Confirnos, tge quels nofs Puings duessan fermamaing gneir observos e tignias fumgliantamaing ails vils Puings.

Artegel 1. Per ilg amprem eilg schanto per raport d' ilgs lh. Bofs tgi vignan tignias a Tgeasa diront ilg taimp da staad dues gneir paea l' antiara paia, e queil tgi é Muiss da 2 ons, oder otars bofs tgi antocan sen ilg dé da St. Gion vignan lascheas or sen la Paschtgeira, schi ennaileg ublieas da paiear Measa paia, e quel tgi é Muiss da 3 ons ennaileg ublieas dils far ordinar, e quels pon gneir ilg Aton lascheas-or cun ilgs Bofs.

2^{avel}. Da ple eilg schanto, riguardo ailgs Tgiavals, tge nihing Vaschin possa antocan St. Gion tigneir ple tgi eng, e tgi mintgin tgi vot tigneir tgiaval, feian ublieas da tigneir or d' ils treis Paschets scumandos, e fetz ils far pertgirar, e fen ilg taimp d' ilg Atonn, possail ilgs tgiavals gueir lascheas or cun ilg Moual grond, e oblieas da paeir batz 2 duas.

3^{avel}. Eara eilg schanto, tg' in Pour aintau taimp d' Aton n'a possa laschear or fen ilg Bual ple fh. biestga tgi quella tg' el po Anvernar ilg Anviern, fumgliantamaing era betg laschear eir fen la Pascheira, ál exeptiun da quilg tgi ving handlagea en teara, aber queil tgi è da compra, na dues betg gneir laschea or fen ilg Buol û Paschtgeira, tgi feia tgiavals, oder otra fh. bieschtga.

4^{avel}. Riguardo a L' Armainta tgi ving fen la Parmaveira laschea or, dues gneir do la speisa, é per mintga biasch do 3 Krezars paia, e schi fis fh. Vatgas tgi en stadas lascheadas or cun l' armainta, fchi ennail ublieas 2 batz paia, é eara gneir do la Speisa.

5^{avel}. Daple eilg schanto, riguardo ailg Vadeals tgi vignan trags, dues mintgin veir ubligatiun da dar ina measa Crenna da Paing; e schin Vadeal aintan taimp da staad ving tignia aint, fchi poun alg quel Vadeal, la Permaveire fuainter cun ils oters Vadeals laschear eir or ilg Paschet fainza dar Paing; e schi fis eng d' in on, oder stearl tgi gnis laschea eir or ilg Paschet, fchi enn ailg ublieas da paiear á la Basseilga ina measa Crena da paing, e schi l' eng û l' oter les metter ils Vadeals á D' alp, fchi en els ublieas da dar speisa e paia seu quels tgi en stos tignias a tgeasa, e fchi daventas tgi vadeals tatassen las Vatgias oder gnissan á far donn, fchi ennailg ublieas d' ils metter davend, e quels tgi vignan tignias aint da staad, antocan vers la measadat da staad, e tgi fuainter vignan lascheas-or, fchi en els ublieas da dar in dé la speisa, e la meas paia, e fchi ving tignia-aint l' antiera staad, fchi n'a pon quels betg gneir [f. 3^v] lascheas-or antocan ilg dé da fointg Franciscus.

6^{avel}. E fchi anqualtgin peigla á d' Anviern tgioras, fchi eilg schanto da fpiantar inna Rudanka.

7^{avel}. Daple eilg schanto, riguardo ailg Paschantar, fchi eng vot Paschantar fen ilg fias, fainza don da doters Vaschins, fchi po el far antocan fen ilg dé da St. Gion.

8^{avel}. Sumliantamaing eilg schanto tgi nihin n'a dues aintan taimp da staad Paschantar coura tgi ving ascheat á faear, oder da fannar.

9^{avel}. Eara eilg fumliantamaing scumando tgi nihin na dues avant ilg de da St. Crousch piglear fh. bieschtga or da l' Alp, fainza bunas raschuns, ú cun lubienschá d' ilg Cumein.

10^{avel}. Eara eilg fermamaing schanto, e rigurousamaing scumando,

tgi fen la Seira fiava esser tutgea Ava-Mareia, tgi nihing n'a metta fia au Furn per far Pang, ni otras tgiossas, fottapaigna da 5 batzs Castei, é fchi au tallas occasiuns, gnis a arrivar au qualtege dischgratia, tgi Dia ans vigla partgiral; fchi tals, ù tallas, tgi on occasionno quella dischgratia, en ublieas da restituair tots ils dons occasionnos par lour negligenscha.

11^{avel}. Sumliantamaing eilg scumando, tgi nihing aintan il taimp da Parmaveira, n'a dues paragea[r] lennom, suainter tgi la fh. bieschtga é gneida scumandada arprada.

12^{avel}. Earra eilg d'ilg honnorevel Cumein, lubia, tgi fchi in Vaschin fen la Parmaveira, avant ilg dé da St. Gion ple tg' in fh. Bof les laschear-or; fchi possa el quel fh. Bof fen ilg fia Paschantar aber fainz nihing donn d'ilg Pastg d'ilg Cumeing, ni d'ilg baing d'otra gliot.

13^{avel}. Ilg Onn 1747 fen ilg dé d'ilg Nof=Onn, ô in honnorevel Cumeing giuditgea per bissigneval tgi coura tg' in Vaschin, oder in Signour Eastar les laschear â d'in fulastier Eastar ilg fias fons. tgi feia per zains u a measas, scu era aintan otras veisas ù maniaras tgi pudes davantar laschas ve; fchi dues quel tall Patrun, esser ubliea da far fiertad d'ilg fias Meer ailg honnorevel Cumeing; scu earra danour moda et schantamaint â la Teara, scu earra fierar per ilg Hinderses d'ilg star aintan ilg Lia tg' el habitescha.

14^{avel}. Sen ilg furnumno Datum, ho in honnorevel Cumeing Cato per bliun, é declaro, tge fch' in Vaschin, in fh. Boof oder Muui fen taimp d'Aton avant ilg dé da St. Franciscus les laschear or fen ilg Bual, e tgi quel madem fh. Boof oder Muui, n'a fis taimp da staad betg fto tignia a tgeasa, fchi el ubliea da paeir 2 batz paia, meaz daner e meaz roba.

15^{avel}. Daple, fchin Vaschin ô in fh. Buck tgi fis pli vilg tgi d'in-Onn, fchi el ubliea d'ilg far Ordonnar, e earra dar la Speisa, scu earra sumliantamaing dar la paia.

16^{avel}. Earra eilg anconnaschia, tgi nihin fulastier n'a possa taglear badoigna or dafora ilg Ual da Sanain.

[f. 4^r] Anno 1751 ilg amprem da Schaner, essend ilg Antier Cumeing ansembl, é gnia mes pagna ù strof a tots quels tgi von tras Duain ù Radonz cun tgears oder cun fuer, e queil fainza nihigna gratia, e per mintga geadà batz 12, a queil é era d'antaleir cun otra fh. bieschtga. Daple, eilg era messé pagna, tge coura tgi eng ges Cun Manadeira tras ils bains dadoters, suainter tgi ving scumando or Prada d'ilg taimp da Parmaveira, antocan ilg fannar, fchi el crudo batzs 3 per mintga geadà, tgi feia noua tgi vigla d'ilg nos territori.

Daple eigl era mes se paigna, fchi mai in Meer Estar ves da gneur notiers, e tg' el les metter se anqualtege Moda Nova, fchi dues quel numno